

nyi egyik hangja, illetve Juhász Gyuláé, e korszak „nyugatos hangütéseinek” jellemző, tiszta példája!) „...A régi versek, szép kísértetek, / A régi csókok, zengő távolokba, / Míg fáradt lábam ágyba vánszorog ma.” Jóval több, mint életkép ez az utolsó sor, és Juhász Gyula jellegzetes szóismétlése különösen szép alakzatot zár — hiszen a versszak elején állt a „ma” szó s itt áll most, változva és mégis azonosként, a végén. Erősebb eszköznek bizonyul ez, úgy érzem, mint a feltétlenül tudatosan megismételt nyitó (és záró) küszöb: „Halott, süket Beethoven a falon.” Figyeljünk viszont a művészeti, a halhatatlan mozzanat nosztalgikus jelentkezésére. Kapaszkodó ez olykor, folyamatosság mindenképpen.

A *Hálaadás* az élet dicsérete — mindennek ellenében. S az élet ellenében főleg! Bármi hiábavalónak tűnt is megannyi vágyott cél, távolian valós maradt csak bármi óhajtott segítő: „De mégis jó volt várni itt lenn”. S ebben a versben hangzik el: „De édes álom a művészet”. Erre utaltunk az imént! A *Melankólia* a megszépülő, színesülő várakozás verse; bár kisszerű az élet, jó napok akadnak néha: „Egy szivar, melynek szőke füstje fölszáll / Az őszi égbe, mint a bús ökörnyál.” Várad és Anna is áldott, így együtt. Ady, a Holnap, a teremtő nyugtalanság — konkrétan bukkan föl a művészet képe, mint a külhoni remek s mesterek idézgetésével. Az *Örök zene* nincs ellentétben ezzel az itthonias érzéssel, érlelő heveségével. Eszményi esetben összehangzásnak kellene érvényesülnie „Várad” és a világ bármi művészeti hangja között. Így van-e? Juhász Gyula mindenesetre áhítja ezt: „Gondolj el nem múló zenékre, lelkem”! Persze, a csillagok, a hold, ily zenék tájai: szőkeséget idéznek, mely halálként „békébe pólyál”.

Örök zenéje az egyszerű fogalmazásnak van, mely mégis visszaadja a kifejezendő tények teljes, megközelítőleg teljes összetettségét. Mint egy-egy ilyen sor: „Aki szeretett, s akit nem szerettek”. (*Sonett consolant.*) Ám a művészethit az egyik közeli versben ismét vigaszt ígér (múlandóan): „...nem látta a világ, mily szörnyű élet ez” (a fájo vágyak vak zenészéé), „Mert gyásza férfibú, s az örök égi szépség, / A művészet sebet s örvényt mind befedez”.

Nem fedez be minden sebet. Olykor épp a tavaszi ragyogás nem hagyja ezt. Az *Annáról*, *messziről* nagyon férfias, erős, nyílt, vállaló vers; messzi körutak és „száz arany kirakat” rárimelése várja a poétát, „s a kirakatok előtt Anna jár...” És „fiatal arcán új tavasz ragyog...”